

По материали на Екатерина Петрова, Андрей Райчев, Георги Каприев, Бойко Боев, публикувани в списание „Обектив“, ежемесечно издание на Български Хелзински комитет.

Български хелзински комитет

БХК насърчава уважение и защита за правата на човека, лобира за законодателни промени за привеждане на българското законодателство в съответствие с международните стандарти, поощрява обществен дебат по правозащитни проблеми и популяризира правозащитната идея сред широката общественост.

БХК системно наблюдава правозащитната ситуация в България. Обръща специално внимание на правата на етническите и релгиозните малцинства, правата на детето, правата на хората с психични и интелектуални затруднения, на положението в местата за задържане, на защитата от изтезания и малтретиране, на правата на бежанците и мигрантите, свободата на изразяване, достъпа до информация, проблемите на системата за наказателно правосъдие.

Програмата за правна защита на бежанците и мигрантите в БХК съществува от 1994 г. Тя се подкрепя основно от Върховния комисариат за бежанците към ООН и работи в сътрудничество и с Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет. Програмата за правна защита на бежанците и мигрантите предлага правни консултации, представителство и адвокатска защита на приблизително 5000 човека годишно, участва в развитието на съвременната бежанска и миграционна политика на България, съдейства за успешната интеграция на бежанците в България, както и за достойното им завръщане в страните им на произход.

Мохамед Диуф, бежанец от Сирия, който е бил жертва на физическо насилие и вербален тормоз по време на престоя си в България.

>>> *История 1*

Мохамед Диуф е от Сирия и пристига в България около началото на 80-те години и никога не я е напускал за продължителен период. Още тогава получава статут на политически бежанец, какъвто продължава да има до октомври 2008 г. Този си статут Диуф получава, защото в Сирия е набеден за участие в подготовка на преврат срещу и досега управляващия държавен глава. България буквално спасява Диуф. Малко след пристигането си той завършва философия. Публикува текстове, в които се опитва да начертае теоретическите основания и възможности за демократизирането на родната му страна. В България той не просто овладява езика и културните кодове, но и разпалено отстоява достойнствата и правата ѝ, когато това се налага. Диуф е ревностен мохамеданин. Той ни най-малко не крие този факт. Ревността изповядване на исляма от страна на Диуф означава в личния му живот стриктно придържане към моралните и ритуалните повели на Корана, а в политическото му мислене - неизменно изтъкване на демократичните начала, залегнали в социалните насоки, зададени в свещената книга на исляма. В този смисъл никак не е случайно търсенето на диалога с останалите религии на Писанието и най-вече с християнството.

Диуф е въдворен в дома за чужденци през март 2007. Неясно дали защото липсва правно основание за пребиваване в България, въпреки че има статут на бежанец. Или защото е заплаха за национаната сигурност, поради което този статут не му се зачита? Или защото е мюсюлманин? Или защото е черен? Или защото във връзка с политическата обстановка в Сирия Диуф си позволи няколко официални публикации с теоретични размисления за евентуален бъдещ политически път, различен от досегашния? Абсурдът е, че той ще се окаже политически затворник в страната, спасила го от политически репресии.

В случая с Диуф се готви дело (секретно и закрито) за експлурирането му от България. Въз основа на неясни „съмнения за застрашаване на националната сигурност“. Произволно натрупани спекулативни размисления, превръщани в аргументи при условия на пълна секретност и непрозрачност. „Според получени оперативни данни“, той „изповядва краен ислям и осъществява нерегламентирана проповедническа дейност на територията на България“ и „поддържа контакти и съдейства на пристигащите в страната религиозни емисари на ислямското движение „Таблиг Джамаат“, като на същите вероятно помага и като преводач“, „има предположения, че това движение е свързано с тероризма и терористични групи... Съществували лица, участваи в терористични атентати, които са членове на това движение“. Въз основа на тези „данни“ Мохамед Диуф следва да бъде изгонен от България.

## БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ (БХК) е най-голямата и най-старата неправителствена правозащитна организация, създадена през 1992 година

Български хелзински комитет

В България, в София, в Бусманци от 6 юли 2006 г. има дом за временно настаняване на чужденци. Намира се в нова, чиста и подредена сграда, в която смирането е забранено. Там живеят под режим и затворени по около 200 чужди граждани, които са влезли в България нелегално, без документи за самоличност, често от държави като Ирак, Иран,

Български хелзински комитет

### СТАТИСТИКАТА

Според Агенцията за бежанците в България общо 15 716 души са погърсили убежище в страната от 1993 г. насам.

През 90-те броят на търсещите убежище бавно се покачва и достига кулминация през 2002 г., след което започва да спада.

Само 1 до 3% от кандидатствалите са признати за бежанци от тогава, а хуманитарен статут са получили около 20% през периода 2002-2004 г. и 10% през 2005-2006 г.

Най-много са подалите молби за убежище от Афганистан, следвани от Ирак, Армения, Сърбия и Чернагора и Иран.

Единствените африкански страни сред първите десет са Нигерия и Алжир. Независимо от това, поради лекотата, с която се отличават от пръв поглед, чернокожите са най-честата жертва на расизъм и ксенофобия в България.

Български хелзински комитет

### Български хелзински комитет установи в изследване през 2006 г., че :

- около 75% от чернокожите имигранти казват, че са били атакувани от скинари поне веднъж;
- 85% от чернокожите имигранти са били обект на ксенофобски изявления и действия, извършени от полицията;
- почти няма чернокож имигрант, който да не е бил жертва на физическо насилие или вербален тормоз по време на престоя си в България;
- извършителите на расистки престъпления спрямо чернокожи рядко са изправяни пред съда;
- чернокожите имигранти са по-често проверявани от полицията за лични документи отколкото хората с бял или друг цвят на кожата.

Български хелзински комитет

Български хелзински комитет

>>> *История 2*

Насредин Раби Абду е бежанец от Судан и живее в България от 2001 г. Насредин за последен път е бил атакуван от скинари през май 2007 г., в центъра на София, на улицата. Удряли го с юмруци, ритници и дори с нож. Минувачите видели, но се обърнали на другата страна. Насредин е сред около 4 500 чужденци с бежански хуманитарен статут, които в момента живеят в България. Насредин напуска Судан, където е работил в армията, след като участва в провалил се заговор за сваляне на президента. Бляг с кораб през Червено море и се опитва да влезе официално в България през Турция. Според разказа му, вместо да разгледат случая, граничните полицици го набиват, заплашват да изнасятъ бременната му жена и го връщат обратно. Той решава да не рискува повече и втория път преминава заедно със съпругата си нелегално през границата. Докато вървят пеш през нощта, жена му прави спонтанен аборт. Когато най-накрая пристигат в София, получават хуманитарен статут за три месеца. В края на периода жена му решава да напусне, тъй като ѝ е непоносимо да живее в България като чернокожа. От тогава Насредин губи контакт с нея. Той остава. Трябва да кандидатства за подновяване на статута си на всеки няколко години. В строителната фирма, в която Насредин работи, другите работници го наричат „Бамбуча“. Има бебе от българка.

## ГОСТ НА МЯСТОТО за срещи meeting POINT, откриване 08.11. – 07.12.2008

Афганистан, Чечня и др. Те не знаят защо са в дома, не знаят кога ще бъдат пуснати на свобода и не могат да търсят защита на правата си, защото попадат там, без да са били съдени. С тях се отнасят като с престъпници, без да е доказано, че са извършили престъпления. Спят по 15 души в една стая, всеки разполага с по 14 кв.м., хранят се заедно, играят футбол понякога заедно. Месеци наред, за някои дори години. Хората са под непрекъснато наблюдение от камери, трябва да спазват правилник, който не познават и не е публично достояние, а ако не го спазват, могат да бъдат затворени в изолатор, където практиката показва, че могат да престоят с месеци.

Често безсилието и неизвестността ги карат да се самоувреждат и да протестират демонстративно чрез самозапалване и рязане на вени. Тогава отново попадат в изолатора. България затваря чужденците, които не познава и когато те искат да я опознаят, ги изолира още повече.

Международното законодателство определя бежанеца като „всяко лице, което поради основателен страх от преследване въз основа на раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или поддържане на определено политическо виждане, е напуснало страната си и не може или […] не желае да повери защитата си на своята държава“.

Българското законодателство предлага различни видове статут за търсещите убежище. Въз основа на международното определение, то понякога предоставя бежански статут, обикновено за неограничен период от време, но по-често избира хуманитарен. Последният се дава на хора, които са били принудени да напуснат страната си заради заплаха за живота, сигурността и свободата, заради въоръжен конфликт или защото са застрашени от мъчения или други форми на нехуманно отношение. Този статут е за ограничено време и може да бъде отменен при промяна на обстоятелствата, при които е предоставен.

Търсещите бежански статут в България, които по различни причини са загубили родината си, не са икономически имигранти. Те не могат да се завърнат по домовете си, без да рискуват живота си - там ги очакват преследване, мъчения и дори смърт. При пристигането си в България тези хора обикновено преминават през дълги юридически трудности, логистични проблеми и мизерен живот. Тези трудности могат да бъдат преодолени с времето и с много усилия около издаването на различни документи. В края на дългия процес някои от хората получават убежище, научават български и си намират работа.

Български хелзински комитет

ГОСТ НА МЯСТОТО за срещи meeting POINT, откриване 08.11. – 07.12.2008

**ДЕМОКРАЦИЯТА ГОВОРИ**  
**Konsthall C в София**  
**Пер Хаселберг**  
**и Анна Айнеборг**  
*куратор*  
**Анна Ливион Ингварсон**

редактори  
Владия Михайлова  
Мария Василева  
дизайн  
Надежда Олег Ляхова

Backa Емануилова Галерия

Vaska Емануилова Gallery

Ⓛ A S P I S **Konsthall C**

ГОСТ НА МЯСТОТО за срещи meeting POINT, откриване 08.11. – 07.12.2008

Backa Емануилова Галерия

Vaska Емануилова Gallery

Галерия Васка Емануилова филмал на Софийска градска художествена галерия бул. Янко Сакъзов 15, София +359 2 944 11 75 +359 885 836 600 vldiya\_mihaylova@yahoo.com veg@mbx.contact.bg http://veg.cult.bg



Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Сътрудник по проекта е

Български Хелзински комитет,

който предостави ценна информация за статута, практиките и конфликтните точки по чпроblemите на човешките права и по-конкретно правата на емигрантите в България. **Владия Михайлова**, куратор на платформата Място за срещи, галерия Васка Емануилова

Изложбата представя шведската организация като художествен проект на Пер Хаселберг, чиято идейна основа е свързана с активна работа с местната общност и провокиране на критично мислене, което, публичното пространство и ролята на художника като активен посредник в обществените и социалните процеси. Изложбата представя шведската организация като художествен проект на Пер Хаселберг, чиято идейна основа е свързана с активна работа с местната общност и провокиране на критично мислене, което, от своя страна, е базисно условие за функциониране на демократичното общество. Гостуването на Konsthall C в галерия Васка Емануилова дава възможност за обговаряне и осъществяване на различни връзки между двете пространства за изкуство, които, подобно едно на друго, са поставени в специфична (макар и различна) местна среда и общност. В същото време то отправя и въпрос към институционалния авторитет в изкуството, поставяйки акцент върху самата концептуална рамка като основно поле, на което се създава едно пространство за изкуство.

Сътрудник по проекта е Български Хелзински комитет, който предостави ценна информация за статута, практиките и конфликтните точки по чпроblemите на човешките права и по-конкретно правата на емигрантите в България.

**Владия Михайлова**, куратор на платформата Място за срещи, галерия Васка Емануилова

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

## ДЕМОКРАЦИЯТА ГОВОРИ Konsthall C в София Пер Хаселберг и Анна Айнеборг куратор Анна Ливион Ингварсон

**Konsthall C** се намира в Централната обществена пералня в Хьокаренген, предградие на Стокхолм, столицата на Швеция. Изложби на международното и шведско изкуство се разполагат на същото място, където местните жители идват ежедневно да ползват големите общински перални машини.

Помещението е изключително красиво: пространа, открита галерия с високи тавани, облицовани стени и големи прозорци, която същевременно напълно съответства на ежедневното си предназначение. Обществената пералня е пример как следвоенните архитекти и строителни инженери се опитват да приложат утопичните идеи за практическо реализиране на едно добро демократично общество. Пералнята е улеснение за всички (най-вече за жените), които иначе биха били принудени да перат на ръка; очакванията към нея са били също така тя да се превърне в естествено място за срещи между съседи и обсъждане на сходни интереси.

В наши дни местната история заедно с историята на самата галерия, създадена по инициатива на художници, дава характерна насоченост на Konsthall C. Естеството на дейностите, провеждани в галерията, се определя от ръководен съвет от художници и куратори. Съветът е активен и отговорен орган, чиито членове имат възможност да представят и свои собствени проекти в рамката на галерията. Konsthall C се финансира от общината, общинската служба по настаняване, окръга и държавата. Дейностите, които развива - изложби, дебати, лекции и семинари – съставляват своеобразен демократично-социален проект, в който изкуството се превръща в средство за формиране на нашия живот, за наблюдение на социалните промени, за формулиране на нови кръгове от проблеми.

Грубото работническо предградие Хьокаренген, някога носител на надеждата за ново добро общество, днес определя контекста на галерията. Контекст, проникващ и въздействащ върху представеното изкуство, независимо от това, дали изложбата разглежда теми от международно значение като икономическата миграция или по-лични въпроси, касаещи социалната принадлежност и духовност.

**Анна Ливион Ингварсон**, директор на Konsthall C



Konsthall C, Hökarängen, Стокхолм, Швеция

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Градската галерия е един от най-старите музеи в България с богата и престижна колекция. Какви са тогава нейните интереси да се занимава с художници в началото на техния творчески път – работа обикновено присъща на алтернативни пространства и частни галерии? СГХГ разбира мястото си на художествената сцена у нас не само като регистратор, но и като активен регулатор на процесите. Осъзнаването на липсата на възможности за изява за най-младите ни накара да създадем и менажираме програмата. От друга страна, СГХГ е единственият музей, който има последователна политика към съвременното изкуство – както по отношение на неговото показване, така и на неговото колекциониране. „Място за срещи“ е брънка от веригата на този процес. С уникалния си формат „галерия в галерията“ той демонстрира позиция и желание за нормализация на художествената действителност.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята беше да се даде възможност на съвсем млади автори, работещи в областта на съвременното изкуство, да започнат кариерата си с подкрепата на сериозна институция.

Проектът „Място за срещи“ стартира през 2003 г. в Софийска градска художествена галерия. Идеята

# ИНСТИТУЦИЯ НА ИЗКУСТВОТО В КРАЙНИЯ КВАРТАЛ

**Шарлот Бидлер**

лектор в катедрата по история на изкуството в Södertörn University *превод от английски Владия Михайлова*

### Изкуството като институция

Konsthall C е необичайно пространство и с това, че то е художествен проект на Пер Хаселберг: идеята за изкуство сама по себе си е институция. „Изкуството“ съществува в мрежа от разпознаваеми практики, които са дискурсивно контролирани от организации като музеи, галерии, арт пазар, официално и неформално образование, и т.н.. В случая с Konsthall C „изкуството“ се създава така, че неговата институционалност съвпада със самата (институционална) организация. Така институцията изкуство се превръща в съвсем конкретна арт институция. Работата на Хеселберг, който слага началото на тази организация, започва през 2003, когато той съчетава срещите си с местни политици, представители на местното управление и притежателите на общинска недвижима собственост, с проучвания по местна архитектурна история и обществено планиране. В резултат на този процес се разкрива една картина на шведската модерност, която представлява модел за ефективно, широкомащабно развитие.

Основано през декември 2004, Konsthall C отваря врати за първата си изложба през 2005 – това е самостоятелно представяне на художника Йохан Свенсон, и по-специално превод на шведски език на филма на Еторе Скола от 1976 „Грозни, мръсни и зли“. Макар и често да остава незабелязана, тънката разлика между гостуващ художник, който излага своите работи в институционална рамка, сама по себе си легитимирана като произведение на изкуството, е фундаментална за Konsthall C. Ако тази разлика бъде забравена, както и това, че те са страни с противоположни интереси в широкото, над-материално поле на институцията на изкуството, би било затруднено възприемането на демократичния залог в честите противоборства между хора на изкуството, от една страна, и институционализираните платформи за представяне на изкуство – музеи и изложбени зали, от друга. Konsthall C обръща внимание върху тази разлика. Изложбената зала, която в случая е използвана като инструмент за визуална регистрация на концептуаления проект за арт институция, има обаче още една активна част. Това е така нареченото място „Центрофуга“, разположено в близост до пералнята. Нищо повече от малко, отделено пространство в самата зала, „Центрофуга“ е рядко срещано светилище за публиката в света на професионалното изкуство. Всеки е поканен да направи изложба в него два пъти годишно, като запази място за период от две седмици. Досега е било ползвано от местни общности, студенти по изкуство, аматьори и професионалисти. Така Konsthall C представя изкуство на три нива: първо като сцена, второ като изложби, планирани от настоятелството му, и трето извън дискурсивния контрол на този професионален арт свят въобще.

### Социално изкуство

Като художествен проект, Konsthall C се корени в дискусиите от края на 90-те години относно социалните измерения на изкуството, които очертават една нова етика на участието, било то под формата на отваряне на поле за срещи между аудитории и артисти, създаване на произведения на изкуството на базата на процес и взаимодействие с конкретна среда или пък архивен тип репрезентация. В случая самата социална проблематика в изкуството произхожда от модерните идеали на демокрацията, които се насочват към това да създадат мост между сферите на публичното и частното. Подобен тип художествени практики най-често са интерпретирани като реакция срещу изолацията на изкуството в неговата институционална автономност или с други думи срещу разделеното „живот“ – „изкуство“. От тази гледна точка, това, към което „светът на изкуството“ се стреми, е желанието за пресичане на границата с „реалния свят“, където предлогага се, се води политика и решенията „наистина“ имат значение. Макар и вярно в отделни случаи, това не отменя факта, че практиката на изкуството, представена като културна продукция или шъздаване на художествен обект, разкрива неизменно и част от „живия“ свят, изхождайки от принципите на красота, игра и критика, напълно несъобразени с общността. Лесно е да се проследи линията на това, което широко може да се нарече социално ориентирана художествена дейност, като се тръгне от образованието на Пер Хаселберг в Колежа по Изкуства към Университета в Малмьо. Там студентите са били насърчавани да изследват процеса на реализация, представяне, както и самите техники и цели на изложбената дейност. В модата на този тип преподаване, случващото се в институцията на изкуството, както и тя сама по себе си, започва да се разглежда като социален художествен проект. Най-често в ангажираните си подходи учащите в Колежа по Изкуства към Университета в Малмьо разкриват теорията и практиката на света на изкуството. Формира се студентската галерия *Сигнал*. Някои стигат и по-далеч. Въвлечеността на Пер Хаселберг в естетически занимания, надхвърляйки границите на институционалните организации включва преместване на живота и артистичната му работа в апартамент на адрес Бестадагтан 4. Средата на новото му местонахождение не може да се похвали с наличието на много изкуство или добра икономическа разработеност, но за сметка на това е богата, от гледна точка на социални референции и културно-исторически стойности. Именно от това специфично местоположение в средата на един модерен проект за жилищно строителство, в който се намира и неговият апартамент, той е погннат едновременно от изследването и съвсем непосредственото усещане за модерност. В последствие Пер Хаселберг сменя апартаментта си на Бестадагтан 4 с апартамент в Хокарьонген. Стокхолмското предградие е добър модел за модерна урбанистика, близка до тази в Малмьо и така артистичният проект, започнат в южна Швеция, се премества в Стокхолм. На Бестадагтан 4, Малмьо, точката за наблюдение се намира извън арт институцията. В Хокарьонген перспективата се премества в света на изкуството. И двата подхода обаче споделят общ метод, един вид изследване в действие, ангажирано с конкретната проблематика посредством използване на знание от първа ръка. И двата разглеждат един особен съвременен начин за реализация на добрия живот.

### Модерна утопия

Хокарьонген е отлична среда за доближаване до модернистичния урбанистичен идеал за планиране на изкуството, които очертават една нова етика на участието, било то под формата на отваряне на поле за срещи между аудитории и артисти, създаване на произведения на изкуството на базата на процес и взаимодействие с конкретна среда или пък архивен тип репрезентация. В случая самата социална проблематика в изкуството произхожда от модерните идеали на демокрацията, които се насочват към това да създадат мост между сферите на публичното и частното. Подобен тип художествени практики най-често са интерпретирани като реакция срещу изолацията на изкуството в неговата институционална автономност или с други думи срещу разделеното „живот“ – „изкуство“. От тази гледна точка, това, към което „светът на изкуството“ се стреми, е желанието за пресичане на границата с „реалния свят“, където предлогага се, се води политика и решенията „наистина“ имат значение. Макар и вярно в отделни случаи, това не отменя факта, че практиката на изкуството, представена като културна продукция или шъздаване на художествен обект, разкрива неизменно и част от „живия“ свят, изхождайки от принципите на красота, игра и критика, напълно несъобразени с общността.

Името Konsthall C напомня „център“, по подобие на шведските модерни АБС-общности, съкратено от Arbete/работа, Bostad/дом, Centrum/център.<sup>1</sup> На английски език то извиква асоциации и с ключови думи като „общност“ (community), „общуване/въръзка“ (communications). Със своя забранен за трафик площад и спирка на метрото центърът на Хокарьонген е пример за социално инженерство. Общественият транспорт, местата за пазаруване и пощенската станция са събрани в едно място за всички 10 000 души (идеалния брой според едно проучване). Модерната утопия разглежда качеството на живота като колективно начинание, включващо водоподаване, ел. отопление, по една спалня за всеки член на семейството. Архитекти-идеолози на модерността, подобно на Юно Ахрен, Давид Хелден и техните колеги, обединяват своите усилия с политици, с цел да реализират шведското общество на благоденствието, вдъхвайки живот на една нова хуманност. Те конструират близкото бъдеще именно като безопасен, здравословен, ефективен начин на живот, където бързият трафик е отделен от местата за игра и развлечения. Културното образование е част от демократичните ценности – самото изкуство би обучило хората в унисон с древната триада на това, което се нарича добро-вярно-красиво. Именно това е мястото на едно kunsthalle. На така проектираното от тях бъдеще му оставаше само да се случи. Разбира се, обаче, нещата не се развиват съвсем по начина, по който са планирани.

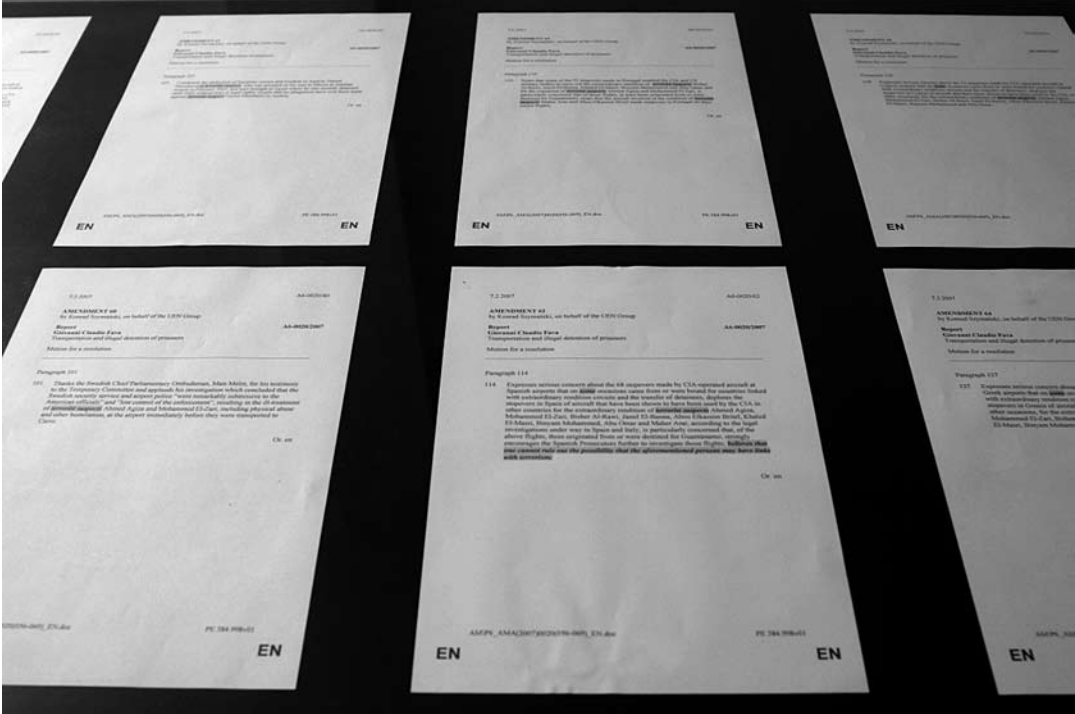
Konsthall C е изложбена зала (kunsthalle) в Hökarängen, краен квартал на Стокхолм. Подобно на много други такива, тя представя изложби, скрининги (прожекции), разговори, местни архиви, като за разлика от тях обаче дейността ѝ е ориентирана по-скоро към мястото, където се намира. На двадесет минути от централната гара на Стокхолм с южната дъга на метрото се попада в неголям и твърде хомогенно населен жилищен район. За десет минути се стига до централната обществена пералня, разположена в огромна триетажна сграда от червени тухли. Втръ се намират няколко перални машини и Konsthall C. Всъщност самото пространство е непосредствено свързано с конкретната урбанистична среда и общност.

#### Изминалото време и близкото бъдеще

Връщайки се назад към модерния проект чрез ключови понятия като гражданско образование за общността, естетическо преживяване, демократично решаване на конфликти и тяхната опора – материалното благополучие, изглежда че днешният ред от теми не се различава много. Начинът, по който се отнасяме към него обаче, се е променил. Историята или научната фантастика могат да предизвикат непосредственото усещане за начини на живот и мислене, които принадлежат на безвъзвратно различното Друго. Аналогични на тях в своята странност и различие, съвременните арт практики са пример за повторен прочит и преоткриване на традициите, истините и общностите. Време, място и общност – това са три измерения, които е необходимо да бъдат разгърнати в собствената си специфика, за да се разбере особеността на миналото на модерността. Времето, мястото и общността са централните компоненти и на работата, свързана с Konsthall C . Пер Хаселберг живее в този район няколко години: прекарвайки времето си там, за да работи непрекъснато и да изгражда доверие между местните политици и активните хора от местната общност. В изложбената зала има фотоархив на Хокарьонген. Различни групи публика са се научили да се отбиват тук: онези, които идеат за откриване на международни изложби и тези, търсещи местни хора на изкуството в Центрофугата. Konsthall C работи начин обща среда на тяхната неотменна различност. Колко дълго обаче една изложбена зала може да функционира като произведение на изкуството преди съвсем естествено да се превърне в институционална организация? Кога тревогата на човека на изкуството се превръща в рутина? За Пер Хаселберг, стъпката след създаването и поддържането на Konsthall C преди всичко като художествен проект бе да напусне поста си на водеща фигура. От сега нататък Konsthall C функционира отвъд рамката на местната история и администрирането на съвременния живот. Остава единствено да се види какво ще бъде бъдещето на художествения проект за пространство за изкуство след неговото институционализиране. Въпреки официалният залез на социалната държава на благоденствието и идеологията да е налице, необходимостта от обществена критика, местна история и ангажираност с общността остават.



Анна Айнеборг, Citizen Profiling (Профилиране на гражданина), 2007, Liljevalchs Kunsthalle, Стокхолм, Швеция



Анна Айнеборг, Всичко остава да бъде изречено (в сътрудничество с Петра Бауер), 2008, видео и документи, галерия Васка Емануилова, София, фотография Георги Георгиев – Jorrras, datail



Анна Айнеборг, Всичко остава да бъде изречено (в сътрудничество с Петра Бауер), 2008, видео и документи, галерия Васка Емануилова, София, фотография Георги Георгиев – Jorrras

**Анна Айнеборг** е родена в Швеция, работи в Стокхолм като художник и адвокат. През 2005 година тя започва изследването си на Шведските публични власти, фиксирайки се върху законовите регламентации на взаимоотношението между гражданите и държавата и начинът, по който то се променя през последните няколко години. Изходна точка в нейния проект са дискусиите за демократичното общество и по-конкретно наместа от страна на гражданите. В работата ѝ „Профиране на гражданина“, 2006, тя обръща внимание върху публичната дискусия за разрастването на обществените форми на наблюдение. Проектирана като Офис за съветване на гражданите, работата е показвана в различни публични пространства с цел да провокира дискусия върху отвореното общество и двойната роля на гражданите, едновременно като субекти и обекти във властовите демократични взаимоотношения. Изкуството на Айнеборг е преди всичко активистко. В „Профиране на гражданина“, тя използва възможността за свободен достъп до информация, за да изиска информация на служителите в Шведските национални тайни служби, което в резултат води до продължително съдебно дело за правото на достъп до информация, повдигайки същевременно въпроси за това, как правителството е променило в последните няколко години принципа на достъп до публични архиви, което е фундаментален принцип за публичен контрол на държавната администрация. През 2007-2008 г. Анна Айнеборг е резидент на IASPIS, нейни работи са показвани в Konsthall C през 2006 г.

# CITIZEN PROFILING (ПРОФИЛИРАНЕ НА ГРАЖДАНИНА)

Събитията от 11 септември 2001 поставиха началото на световна война срещу тероризма. Коалиция от изпълнени с решимост правителства заеха позицията на САЩ. Сред тях имаше и такива, които съзряха шанс да укрепят позициите си на сцената на световната политика и същевременно да узаконят все по-твърдите си методи за сриване на вътрешната опозиция. Войната срещу терора изгради нов ред сред най-силните държави в света без значение на държавния или политически уклон. Това донесе изключително трайни последици дори и за една малка държава като Швеция, разположена в периферията на Европа, и общо взето спести опита от международния тероризъм.

През декември 2001 шведското правителство реши да даде отказ по молбите на двама египетски граждани за пребиваване и получаване на разрешително за работа и да ги депортира. Шведските служби за сигурност са ги подозирали в това, че са имали ключови роли в терористична организация. Международните конвенции посочват съвсем ясно, че една държава не може да екстрадиря изгнаници в коя да е друга държава, ако съществуват подозрения, че там ще бъдат подложени на мъчения. Швеция получи гаранции от Египет, че мъжете няма да бъдат измъчвани в случай че бъдат депортирани в Египет. Самото експулсиране от шведско летище бе извършено от агенти на ЦРУ, които използваха самолет, предоставен от Американското правителство. На двамата бяха сложени качулки и белезници преди качването им на борда на самолета и изпращането им за Египет. Единият от двамата бе пуснат на свобода от египетски затвор през октомври 2003 без да му бъдат предадени каквито и да било обвинения. Другият получи присъда от 15 години затвор. И двамата заявяват, че са били измъчвани по време на разпитите в Египет. Получената от Швеция гаранция и начина на експулсиране си навлече груби критики дори на международно ниво, някои от които бяха от Комисията по човешките права към ООН, Комитета на ООН срещу мъченията и Съвета на Европа. Наскоро на всеки от двамата бяха присъдени по 300 000 Евро за нанесени щети от шведското правителство. Тяхното депортиране бе едно от първите така наречени извънредни предавания на затворници, извършени спрямо предлогаеми терористи из цяла Европа с помощта на агенти на ЦРУ и американски самолети.

През 2000 в Швеция встъпи в длъжност нов министър на правосъдието. Изборът на адвокат без никакъв политически опит се оказа неочакван успех за онези в Социалдемократическата партия, които се бореа да постигнат промени в закона към по-репресивна политика и искаха да стигнат до избирателите, които стоаха по-вдясно на политическия спектър. Завихри се дебат относно новия министър, който се оказа един от най-репесивните министри на правосъдието в ЕС. Министърът представяше закон след закон, всеки от които в голяма степен посегаше върху личната неприкосновеност, която си бяха извоювали шведските граждани.

В този период аз работех в рамките на проект, засягащ съкилийниците в затворите и изолацията и наблюдението, включено в излежаването на затворническата присъда. Следях изкъсо текущия дебат по наблюдението, както и протестите срещу предстоящите погроми над личната неприкосновеност, които не бяха добили пъния си вид. Започнах да събирам материали за наблюдението в разните му форми – статии във вестници, доклади и разследвания. Един от въпросите, които ме занимаваха през този период на усилено събиране на информация и опознаване на материята, бе относно личната роля на отделния гражданин спрямо държавата. Задължението на държавата все повече се заключаваше във въпроса за наблюдението над поданиците ѝ поради разни многопосочни причини. Имаше ли начин да проверя дали държавата не си позволяваше прекалено много волности спрямо нас, нейните граждани?

В опит да създам някакъв вид противовътеж на властта, която държавните власти упражняваха над гражданите си и в усилието си да създам независим орган във връзка с държавната власт, дадох началото на един „граждански офис“ – „Профилиране на Гражданина“.

В офиса събрах в едно всички мои материали в един архив с достъп за всеки и всички. Целта бе да разпространявам информация и да започна дебат за все по-наблюдаваното ни общество. Показвах офиса в различни контексти, както в артистични, така и в публични пространства. Посетителите можеха да посещават офиса и проучват материала, който бях събрала, да се информират и да получат обща представа по една мащабна и сложна материя. Те можеха да се задълбят в книги, да обсъждат въпроса за наблюдението с мен, да слушат лекции от хората, които канех в офиса – журналисти, представители на местната власт и политици, и да записват собствените си разсъждения върху основаното на наблюдението общество и нарастващо-репресивната власт на държавата. Посочвах и други случаи и примери какво може да се случи, когато държавата започне да прави каквото си поиска на това поле – наблюдението и борбата с тероризма – например в случая с двамата депортирани и подложени на мъчения египетски граждани. Също им изложих случая, в който се изправих срещу шведската Служба за сигурност, позовавайки се на шведското законодателство на Принципа на публичен достъп, където опитах да се сподия с имената на работещите в тази институция, за да демонстрирам, че отделните граждани всъщност могат да упражняват контрол и влияние върху властите.

„Профиране на Гражданина“ е текущ проект, в който политиците продължават да дават предложения за това как властите могат да контролират и следят техните граждани. Ще продължа да се занимавам с това, как човекът на изкуството може да взема участие в обществената дискусия рамо до рамо с политици, изследователи, журналисти и бизнес обществото. Като човек на изкуството изходната ми позиция следва да бъде, че не само мога, а по-скоро без съмнение ще участвам в дискусията за това как искаме да създадем нашето общо бъдещо общество.

**Анна Айнеборг**, художник и юрист

В някои северноевропейски страни, както и в САЩ, съществува така нареченото законодателство за „Свобода на информацията“. В Швеция това законодателство е известно под названието „Принцип на публичен достъп“. Това означава, че всеки отделен гражданин има право да изиска от властите достъп до информацията в публични архиви. Тук се включват примерно протоколи от заседания, списъци с имена или всякаква кореспонденция, обменена с въпросната институция. Обърнах се към шведската институция, чиято задача е наблюдава нас, гражданите, по всевъзможни причини, а именно Шведската служба за сигурност. Позовавайки се на Принципа за публичен достъп, поисках пълен списък с имената на служителите в тази институция. Молбата ми бе отказана на всички нива.



**21.11. - 28.11.2008**  
Vikenti Komitski, Moving Trees, 2007 - 2008, 4 metal handcars, 4 trees, soil, dimensions variable



**28.11. - 07.12.2008**  
Stanislav Belovski, Spaces of Democracy Today, 2008, installation, 2 TV sets (80/115/50 cm), 1500 unsealed pages print paper with peoples' statements from news sites forums, 150 newspapers



**14.11. - 21.11.2008**  
Samuil Stoyanov, Abortion Kills Children, 2008, 7 days action during which the artist makes 500 holes daily in one of the walls in the gallery (200/270 cm), inscription on the wall, slideshow with pictures of aborted embryos, blue paint, plaster, hammer, stone chisels, building refuse, white overail, TV set and DVD player



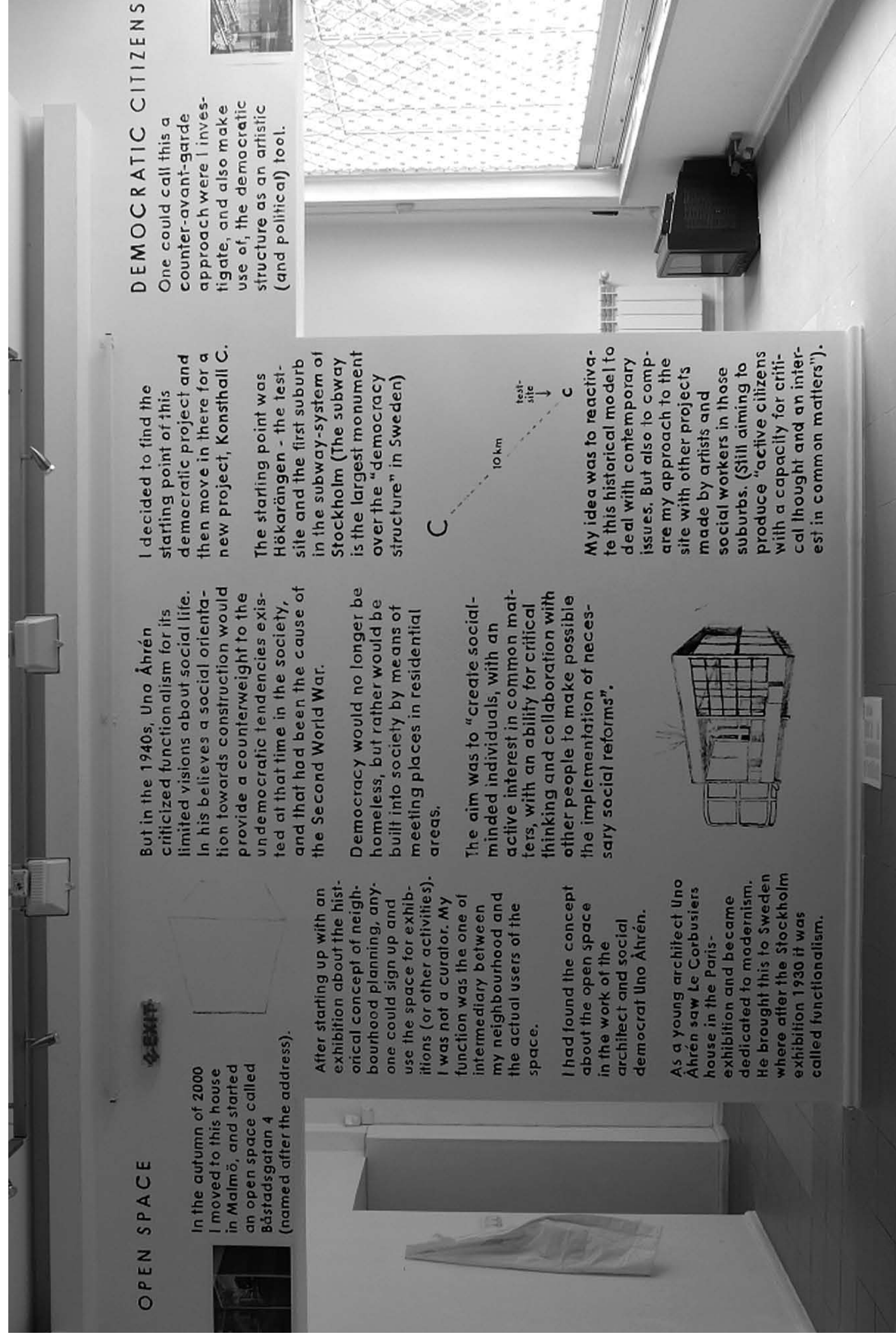
A mockery of a humanitarian aid campaign, in which the ordinary citizens of Bulgaria (impersonally called Choko and Boko after these two famous cartoon characters) are helping the rich Wall Street magistrates and their kids to survive the crisis. This action critically addresses the double standard applied to the design of the financial bailout: based on collection of money from the poor to pay for the neoliberalist frivolity of the rich. As a result the rich gets richer, the poor gets poorer.

**07.11. - 14.11.2008**  
Boryana Ressa and Oleg Mavromatti (Ultraturco), Choko & Boko Save the World, action, 2008  
Opening performance by Per Hasselberg



Фотографир Георги Георгиев - Лигнас

Фотограф Георгий Георгиев - Лигнас



**OPEN SPACE**

In the autumn of 2000 I moved to this house in Malmö, and started an open space called Båstadsgatan 4 (named after the address).

After starting up with an exhibition about the historical concept of neighbourhood planning, anyone could sign up and use the space for exhibitions (or other activities). I was not a curator. My function was the one of intermediary between my neighbourhood and the actual users of the space.

I had found the concept about the open space in the work of the architect and social democrat Uno Ahren.

As a young architect Uno Ahren saw Le Corbusiers house in the Paris-exhibition and became dedicated to modernism. He brought this to Sweden where after the Stockholm exhibition 1930 it was called functionalism.

I decided to find the starting point of this democratic project and then move in there for a new project, Konsthall C.

The starting point was Hökarängen - the test-site and the first suburb in the subway-system of Stockholm (The subway is the largest monument over the "democracy structure" in Sweden).

My idea was to reactivate this historical model to deal with contemporary issues. But also to compare my approach to the site with other projects made by artists and social workers in those suburbs. (Still aiming to produce "active citizens with a capacity for critical thought and an interest in common matters").



**DEMOCRATIC CITIZENS**

One could call this a counter-avant-garde approach were I investigate, and also make use of, the democratic structure as an artistic (and political) tool.

През есента на 2000 година се преместих в една къща в Мalmö и поставих началото на отворено пространство, което се наричаше Бастадгатан 4 (за име имаше адреса на самата улица)  
Започнах с изложба, посветена на историческата концепция за планиране на квартала, след което всеки можеше и да използва пространството за изложби (или други дейности). Аз не бях куратор. Функцията ми бе да посреднича между местната общност и хората, които действително използват пространството. Самата концепция за отворено пространство отвори в работата на шведския архитект и социал-демократ Юно Ахрен.  
Като млад архитект Юно Ахрен вижда къщата на Корбюзие в Парижа изложба и се посвещава на модернизма. Юно Ахрен пренася този подход в Швеция, където, след изложбата в Стокхолм през 1930 г. той бива наречен функционализъм.  
През 1940-те обаче Юно Ахрен критикува функционализма поради ограничения полза за социален живот в нашина, по която се работи. Според неговите убеждения социалната ориентация в строежа на сградите и планирането би могла да изиграе ролята на противопоставяне на неамериканските тенденции, съществували по това време в обществото, същите, които са причина и за Втората световна война.  
Демокрацията не би трябвало да е бездомна, тя трябва да бъде изградена вътре в обществото посредством създаването на места за срещи в жилищните зони.  
Целта е била да се „създават социално-ангажирани индивиди, които споделят общи интереси, притежават възможност за критично мислене и взаимодействие с други хора, стремейки се да направят възможно изпълнението на важни социални реформи.“  
Реших да намеря началната точка на този демократичен проект и след това да се преместя там за създаването на нов проект – Konsthall C.  
Началната точка се оказа Хюкарängen – опитно поле и първо предаване по линията на метрото в Стокхолм (метрото е най-големият паметник на „демократичната структура“ в Швеция).  
Идеята ми бе да активам отново този исторически модел, поставяйки го в съвременна ситуация и проблематика. Но също така и да сравня моя подход, към конкретната среда с проектите на други художници и социални работници в това предградие.  
Подходът може да бъде наречен и контрол-авангард, в жълто аз изследвам и използвам структурата на демократичното общество като художествено (и политическо) средство.

Пер Хаселберг, Отворено пространство / демократични граждани, рисунка върху стена, Галерия Виска Емануилова, София

# ОТВОРЕНО ПРОСТРАНСТВО СОФИЯ

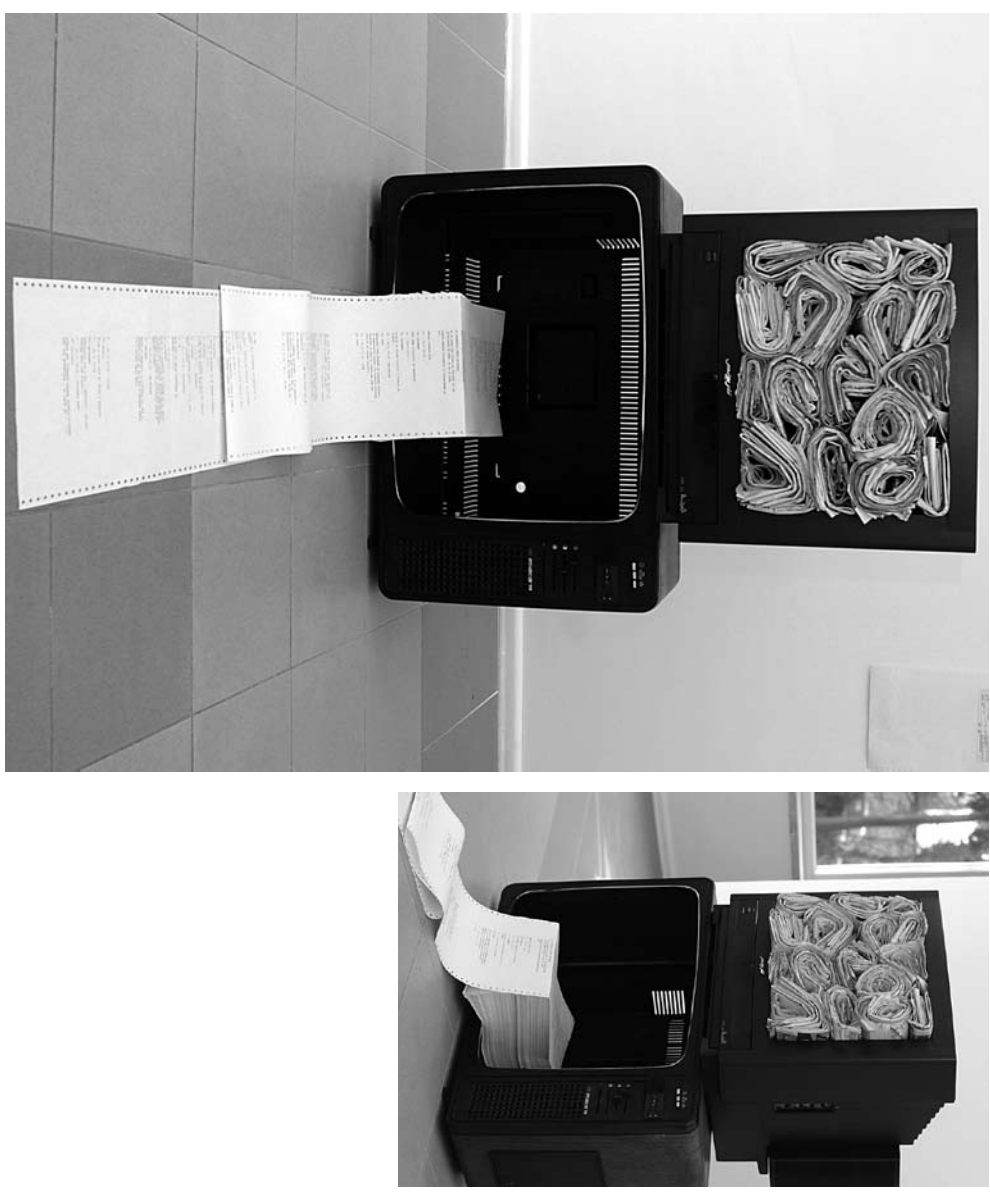
„Отворено пространство“ е проект, основан на участието. Месец преди изложбата беше направен анонс за набиране на проекти, отправен към всички, а не само към професионалисти. Хората можеха да запазят малка част от пространството в галерията за седмица, където да изложат свой проект като част от работата на Пер Хаселберг. „Отворено пространство / демократични граждани“ в рамките на изложбата „Демокрацията говори – Konsthall C в София“, 07.11. – 07.12.2008. Представени бяха първите четири подадени проекта.



**21.11. – 28.11.2008**  
Винетти Коимитски, Подвижни дървета, 2007 – 2008, 4 метални кошници, 4 дървета, пръст, ваприращ размер



**28.11. – 07.12.2008**  
Станислав Бяловски, Пространства на демокрацията денс, 2008, инсталация, 2 телевизора (80/115/150 см), 1500 стр. разлепанкти на принтерна хартия с изказвания във форуми на новинарски сайтове, 150 др. вестници



**14.11. – 21.11.2008**  
Самуил Станюков, Аборът убива деца, 2008, 7 дневна акция, по време на която художникът пробива всеки ден по 500 дупки в стена на галерията (200/270 см), надпис върху стена, скрийшоу със снимки на абортирани ембриони, синя боя, малякча, чук, длето, строителни отпадъци, бяла претсика, телевизор и DVD плейър



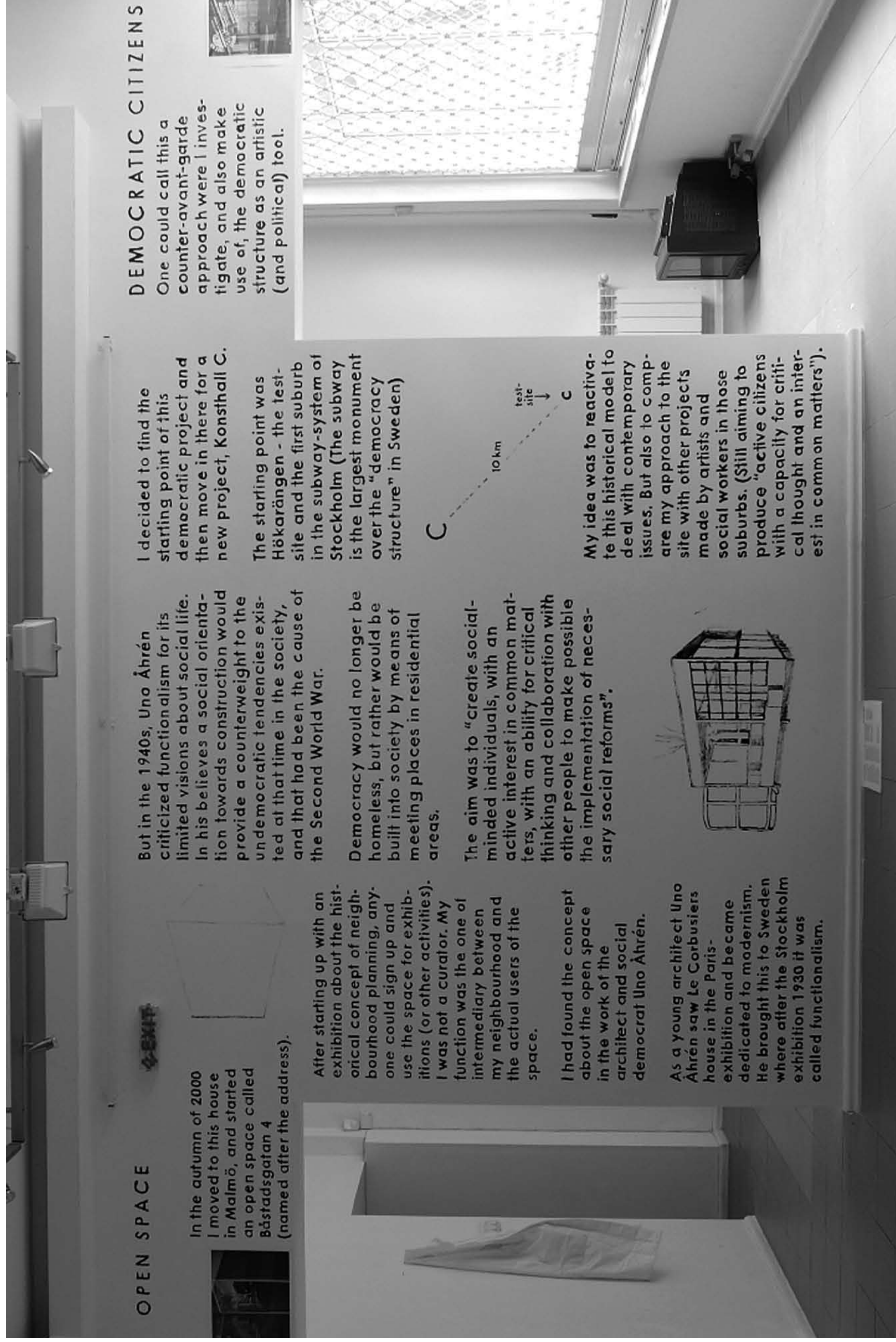
**07.11. – 14.11.2008**  
Борна Росса и Олег Мавромолити (Ултрафурро), Чоко & Боко спазват света, акция, 2008  
Преработенъ на Тер Хаевелберг при откриване на изложбата  
Фосс на хуманитарна кампания за помощ, в която обикновените граждани на Бългалия (метфорично наречени като известните анимационни герои Чоко и Боко) помагат на богатите Хокстийг Мениджъри и техния деца да оцелеят по време на кризата. Акцията критически коментира двойните стандарти на финансовото подпомагане основани на събрание на пари, от бедните, които плащат за немобилните приходи на богатите. В резултат богатите стават по-бедни, а бедните – по-бедни.



Фотопарф Георги Георгиев – Jorrrres



Photography Georgi Georgiev – Jorrrres



## OPEN SPACE

In the autumn of 2000 I moved to this house in Malmö, and started an open space called Båstadsgratan 4 (named after the address).

After starting up with an exhibition about the historical concept of neighbourhood planning, anyone could sign up and use the space for exhibitions (or other activities). I was not a curator. My function was the one of intermediary between my neighbourhood and the actual users of the space.

I had found the concept about the open space in the work of the architect and social democrat Uno Ahren.

As a young architect Uno Ahren saw Le Corbusiers house in the Paris-exhibition and became dedicated to modernism. He brought this to Sweden where after the Stockholm exhibition 1930 it was called functionalism.

I decided to find the starting point of this democratic project and then move in there for a new project, Konsthall C.

The starting point was Hökarängen - the test-site and the first suburb in the subway-system of Stockholm (The subway is the largest monument over the "democracy structure" in Sweden).

My idea was to reactivate this historical model to deal with contemporary issues. But also to compare with other projects made by artists and social workers in those suburbs. (Still aiming to produce "active citizens with a capacity for critical thought and an interest in common matters").



## DEMOCRATIC CITIZENS

One could call this a counter-avant-garde approach where I investigate, and also make use of, the democratic structure as an artistic (and political) tool.

In the autumn of 2000 I moved to this house in Malmö, and started an open space called Båstadsgratan 4 (named after the address).  
After starting up with an exhibition about the historical concept of neighbourhood planning, anyone could sign up and use the space for exhibitions (or other activities). I was not a curator. My function was the one of intermediary between my neighbourhood and the actual users of the space. I had found the concept about the open space in the work of the architect and social democrat Uno Ahren.  
As a young architect Uno Ahren saw Le Corbusiers house in the Paris-exhibition and became dedicated to modernism. He brought this to Sweden where after the Stockholm exhibition 1930 it was called functionalism.  
But in the 1940s, Uno Ahren criticized functionalism for its limited visions about social life. In his believes a social orientation towards construction would, provide a counterweight to the undemocratic tendencies existed at that time in the society, and that had been the cause of the Second World War.  
Democracy would no longer be homeless, but rather would be built into society by means of meeting places in residential areas.  
The aim was to "create social-minded individuals, with an active interest in common matters, with an ability for critical thinking and collaboration with other people to make possible the implementation of necessary social reforms".  
I decided to find the starting point of this democratic project and then move in there for a new project, Konsthall C.  
The starting point was Hökarängen - the test-site and the first suburb in the subway-system of Stockholm (The subway is the largest monument over the "democracy structure" in Sweden)

**DEMOCRATIC CITIZENS**  
My idea was to reactivate this historical model to deal with contemporary issues. But also to compare with other projects made by artists and social workers in those suburbs. (Still aiming to produce "active citizens with a capacity for critical thought and an interest in common matters").  
One could call this a counter-avant-garde approach where I investigate, and also make use of, the democratic structure as an artistic (and political) tool.

Per Hasselberg, Open Space / Democratic Citizens, 2008, wall drawing, Vaska Emanouilova Gallery, Sofia

# OPEN SPACE SOFIA

"Open Space" is a project based on participation. One month before the exhibition was made an open call for applications addressed to everybody, not only to professionals. People could book a small space in the gallery for a week in order to exhibit their project as part of Per Hasselberg's work "Open Space / Democratic Citizens" in the frames of the exhibition "Democracy Talks – Konsthall C in Sofia", 07.11. – 07.12.2008.

The first four applied projects were presented during the exhibition.

According texts by Ekaterina Petrova, Andrey Raichev, Georgi Kapriev, Boyko Boev, published in Obektiv Magazine, monthly edition of the Bulgarian Helsinki Committee.

BHC promotes respect for the human rights of every individual, stimulates legislative reform to bring Bulgarian legislation in line with international human rights standards, triggers public debate on human rights issues, carries out advocacy for the protection of human rights, and popularises and make widely available human rights instruments.

BHC monitors systematically the human rights situation in Bulgaria. It gives us information on the state and development of human rights in the country and supplies our legal defense program with cases of human rights violations for litigation before the domestic and international courts. In addition, the committee reports on human rights violations with a special emphasis on the rights of ethnic and religious minorities, refugees and asylum-seekers, rights of the child, protection from torture and ill-treatment, freedom of expression and association, problems of the criminal justice system.

The Refugees and Migrants Legal Protection Programme at BHC has existed since 1994. It is supported mainly by the United Nations High Commissioner for Refugees and works in cooperation with the State Agency for Refugees at the Council of Ministers. The programme offers legal consultations, representation and attorney defense to approximately 5,000 people annually, it takes part in the development of the refugee and migrational policy of Bulgaria, assists for the successful integration of refugees in Bulgaria, as well as for their dignified return to their countries of origin.

## >>> Story 1

Mohamed Diuf from Syria arrived in Bulgaria in the beginning of the 1980s and have never left it ever since for a long period of time. Still then he acquired the status of a political refugee that he will have until October 2008 in fact. Diuf acquired this status because back in Syria he was alleged participant in the preparation of a coup against the still governing head of the state. Bulgaria literally saved Diuf. Soon after his arrival in Bulgaria he graduated philosophy. He published texts by which he attempted to outline the theoretical grounding and possibilities for the democratization of his homeland. In Bulgaria he not only mastered the local language and cultural code but also ardently defended its virtues and rights when necessary. Diuf is an ardent Muslim. And he is not trying to conceal it at all. For Diuf to ardently profess Islam means to adhere strictly to the moral and ritual commands of the Koran in his personal life and in his political views – to constantly emphasize the democratic principles underlying the social guidelines of the holy book of Islam. It is not surprising that he searches for links with other religions and especially Christianity.

Diuf was confined in the home for foreigners in March 2007. It is not clear whether because any legal reason for his stay in Bulgaria is lacking although he is a refugee. Or because he is a “threat for the national security” and thus the refugee status does not count. Or because he is Muslim? Or because he is dark-skinned? Or because in the context of the political situation in Syria Diuf allowed himself to officially publish some articles with theoretical thoughts about potential political development different than the current one? The absurd is that he would turn out to be a political prisoner in the country that saved him from political repression.

A secret and closed case for expulsion is being prepared for Diuf. It is based on unclear “suspicions for threatening of the national security”. Arbitrary accumulated contemplation turn into arguments under full secrecy and non-transparency. “According to received operational data”, he “professes extreme Islam and implements non-regulated profess activity in Bulgaria and “maintains contacts and cooperates to the arriving in the country religious missionaries from the Islam movement “Tablig Dzhamaat” and is probably an interpreter for the latter”, “there are presumptions that this movement is connected to the terrorism and terrorist groups... “People allegedly existed who participated in terrorist attacks and who are members of this movement”. These “data” serves as the basis for making Diuf leave Bulgaria.

**THE BULGARIAN HELSINKI COMMITTEE (BHC)**  
**is the biggest and oldest**  
**non-governmental human rights Bulgarian organization,**  
**established in 1992**

In Bulgaria, in the village of Busmanci, near Sofia there is a home for temporary accommodation of foreigners since July 6th 2006. It is located at a new, clean and well-arranged building where none is allowed to take pictures. There, confined and under regime, reside about 200 foreign citizens that have entered Bulgaria illegally and have no ID, often from countries like Iraq,

## S T A T I S T I C S

According to Refugees Agency in Bulgaria 15, 716 people have seeked alysum since 1993.

During the 1990s their number slowly rises and reached culmination in 2002 and since then it began to decrease.

Only 1 to 3 % of the people who applied was granted the refugee status, 20 % received humanitarian status during the period 2002-2004 and 10 % in 2005-2006.

The biggest number of applicants is from Afghanistan, Iraq, Armenia, Serbia, Montenegro and Iran.

The only African countries among the first 10 are Niger and Algeria. However the African people are most often victims of racism and xenophobia just because of the colour of their skin.

## Bulgarian Helsinki Committee's research in 2006 found that:

- around 75 % of the dark-skinned immigrants state that they had been attacked by skinheads at least once;

- 85% of the dark-skinned immigrants were victims of xenophobic statements and actions of the police

- there is hardly a dark-skinned immigrant who has not been a victim of physical violence or verbal harassment while in Bulgaria.

- the perpetrators of racist motivated crimes against dark-skinned people are very rarely sued

- dark-skinned immigrants are checked for ID by the police more often than everyone else

## >>> Story 2

Nasredin Rabi Abdu is a refugee from Sudan and has been living in Bulgaria since 2001. Nasredin has been attacked for the last time by skinheads in May 2007 in the Sofia city center, in the street. They hit him with fists and kicks and a knife. People passing by saw this but turned around and walked away. Nasredin is one of the 4500 foreigners with humanitarian refugee status in Bulgaria. He leaves Sudan, where he worked for the army, after he participated in a failed coup against the president. He escaped on a ship in the Red Sea and tried to legally enter Bulgaria from Turkey. He explains that instead of hearing his case, the border police beat him, threatened to rape his pregnant wife and turned him back. He decided not to risk and the second time passed the border with his wife illegally during the night. While they were passing the border his wife has a miscarriage. When finally they arrive in Sofia, they received a humanitarian status for three months. At the end of the period his wife decided to leave Bulgaria as she could not stand to live as a dark-skinned in Bulgaria. Since then Nasredin lost contact with her. He stayed in Bulgaria. He applies for the same status in Bulgaria every several years. In the construction company where he works, the others call him “Bambucha”. He has a baby with a Bulgarian woman.

Iran, Afghanistan, Chechnya. They do not know why they are detained in the home and when they will be released and cannot seek legal defense of their rights because they get there without being under trial. There are treated as if they were criminals when there is no evidence they have ever committed a crime. They sleep in rooms for 15 people providing 14 sq. m. per person, they eat together and sometimes play football together. And this goes on for months, for some of them even years. Cameras constantly observe them. They are obliged to follow rules, which they are not acquainted with and which are not a matter of public knowledge. If they do not obey the rules they can be confined in a seclusion room where as practice shows they can be detained for months.

Helplessness and uncertainty often make them hurt themselves or demonstratively protest by burning themselves to death or cutting their veins. Then they are sent to the seclusion room again. Bulgaria confines foreigners it does not know and if they on their part would like to get know it, it isolates them even more.

International legislation defines the refugee as “every person who due to reasonable fear of persecution because of race, religion, nationality, social group belonging or having political views left his/her country of origin and cannot or does not want to be protected by it”.

Bulgarian legislation offers different types of status for people seeking asylum. Based on the international standards it grants refugee status, usually for unlimited period of time, but more often it chooses to grant humanitarian status. The latter is being granted to people who were forced to leave their country due to life, security or freedom threat, due to armed conflict, torture or similar forms of inhuman treatment. This status is granted for certain period of time and can be withdrawn when circumstances under which it was granted change.

Seekers of asylum in Bulgaria who due to various reasons left their homeland are not economic immigrants. They cannot go back to their homes without risking their lives as persecution, torture and even death are waiting for them there. Upon their arrival in Bulgaria they pass through long judicial difficulties, logistical problems and miserable life. These challenges can be overcome while the time passes and with much effort around issuing of ID and other documents. At the end of the process, some people receive asylum, learn Bulgarian language and have a job.

**ГОСТ НА МЯСТЪТ** за срещи  
meeting **POINT** quest

**DEMOCRACY TALKS**  
**Konsthall C in Sofia**  
**Per Hasselberg**  
**and Anna Eineborg**  
curator  
*Anna Livion Ingvarsson*

**Backo Emanouilova**  
Галерия

**Vaska Emanouilova**  
Gallery

**ASPIS** **Konsthall C**

*Editors*  
Vladiya Mihaylova  
Maria Vassileva  
*Design*  
Nadezhda Oleg Lyahova



## DEMOCRACY TALKS

**Konsthall C in Sofia** **Per Hasselberg and Anna Eineborg**

curator *Anna Livion Ingvarsson*

**Konsthall C** is located in a central laundry in Hökarängen, a suburb of Stockholm, the capital of Sweden. Exhibitions of international and Swedish art are shown in the same space where the local residents come to do their everyday washing in large communal washing machines.

The premises are exceptionally beautiful: a spacious, open gallery, with high ceilings, tiled walls and large windows, while at the same time being true to its everyday function. The Central Laundry is an example of the way post-war architects and city planners tried to apply utopian ideas about how a good democratic society should take shape in practice. The laundry solved a problem for everyone (usually women) who otherwise would have to do their washing by hand. It was hoped that the laundry would also serve as a natural meeting point for neighbours to discuss their commonly shared interests.

Today, the local history of the place together with the gallery’s own history as an artists’ initiative, gives Konsthall C a particular orientation. The content of the gallery’s activities is given shape by a board of artists and curators. The board is active and committed, its members are also able to have their own personal projects under the auspices of the gallery.

Konsthall C receives funding from the municipality, the municipal housing company, the county and the state. Its activities – exhibitions, debates, lectures and workshops – comprise a kind of democratic social project where art becomes a way of giving form to our lives, of observing social changes, of formulating new sets of problems. The rough working class suburb of Hökarängen, once a bearer of hope for a new good society, provides the context for the gallery, a context that infiltrates and influences the art shown, regardless of whether the exhibition concerns international issues such as economic migration or more personal questions relating to social belonging and spirituality.

**Anna Livion Ingvarsson**, director of Konsthall C



Konsthall C, Hökarängen, Stockholm, Sweden

**The Meeting Point Project** started back in 2003 in Sofia City Art Gallery. The idea behind it was to provide opportunity with quite young authors working in the domain of contemporary art to initiate their career backed by a serious institution.

The Sofia City Art Gallery is one of the oldest museums in Bulgaria, possessing a rich and prestigious collection. So what then are its interests in dealing with artists in their initial career stages, an activity usually pertinent to alternative spaces and private venues? SCAG conceives of its place on the domestic stage not only as a registering body, yet as an active process regulator as well. Realizing the fact of the absence of an opportunity for the youngest artists to exhibit their works made us to set up and manage the programme. On the other hand, SCAG is the only museum running a consistent vein of politics regarding contemporary art: meaning its actual exhibit as well as it being collected. Meeting Point is a chainsaw in that process continuity. Owing to its unique format “gallery within the gallery” it demonstrates a position and will into getting to normal the art reality.

Beside the action with young artists an important part of the programme was also work with young curators. Some of the

## Democracy Talks - Konsthall

**C in Sofia** is the first visiting exhibition within the framework of the Meeting Point Platform for contemporary art and young artists, which takes place in the Vaska Emanouilova Gallery since 2007.

The exhibition features works of Per Hasselberg (Open Space / Democratic Citizens, 2008), the founder of Konsthall C in Stockholm, and Anna Eineborg (Everything Remains to be Said, in collaboration with Petra Bauer), which address the problems of democracy, human rights, public space and the artist’s role as an active mediator in public and social processes.

In the exhibition the Swedish art organization is presented as Per Hasselberg’s artistic project, the conceptual basis of which implies proactive work within the local community and provoking of critical thinking which is, on its part, a fundamental condition for the functioning of democratic society. The show of Konsthall C in Vaska Emanouilova Gallery opens up a discursive situation of possible cross-references between the two art spaces both working in specific (still different from each other though) local environments / neighborhoods, while questioning at the same time the institutional authority of art through putting emphasize on the conceptual framework as an initial site for the “creation” of space for art.

Collaborator in the project is the Bulgarian Helsinki Committee which has provided valuable information on the status, practices and issues of discord concerning human rights, and more specifically, emigrants’ rights in Bulgaria.

**Vladiya Mihaylova**, curator Meeting Point Platform, Vaska Emanouilova Gallery, Sofia

# AN INSTITUTION OF ART IN SUBURBIA

Konsthall C is a kunsthalle in Hökarängen, a Stockholm suburb. Like many other kunsthalls, it hosts exhibitions, screenings, talks, local archives, and similar activities. Actually, it is a little more neighbourhood oriented than most other kunsthalls. Twenty minutes from the Stockholm Central Station by the southbound underground, you find yourself in this smallish and rather homogeneous urban residential area. A ten-minute walk takes you to a central launderette, a community facility located in a large three-floor red brick building. Inside, there are a number of washing machines and Konsthall C. In fact, this kunsthalle is very much focused on the physical vicinity and its community.

## Art as institution

Konsthall C is unusual also in that it is an artwork by Per Hasselberg. The concept of art is an institution; “art” exists as a set of recognizable practices, that are discursively monitored by organizations such as museums, galleries, art market, formal and informal education, etcetera. Konsthall C makes “art” as institution coincide with a particular institutional organization: the kunsthalle. So here, the institution of art turns into an art institution. Hasselberg’s work founding this organization proceeded from 2003 on. Meetings with local politicians, representatives of the landlords and municipal real-estate owners was mixed with studies in local architectural history and social planning. The process developed an image of Swedish modernity, a model for effective, large-scale development.

Inaugurated in December 2004, Konsthall C opened its first exhibition in 2005 – a solo show by Johan Svensson called *Fula, skitiga och elaka* (the Swedish title of Ettore Scola’s 1976 film, *Brutti, sporchi e cattivi*/Ugly, dirty and bad). This distinction between exhibiting artist and institutional frame as artwork is absolutely fundamental, but often unrecognised. They are different parties, with different interests, in the larger immaterial art institution. If you forget that, you miss the democratic stakes that lie behind the frequent clashes between artists and institutionalized venues like museums and kunsthalls. Konsthall C calls attention to this difference.

But the kunsthalle as a tool for making visible the (conceptual) art institution has one more vital part. This is the space called “Centrifuge”, aptly adjoining the launderette. Nothing more than a room in the kunsthalle, this venue is like a rare sanctuary for the general public in the professional art world. Everyone is invited to line up at Konsthall C twice a year, and book the space for a ten day period. This exhibition venue has been used by local communities, art students, amateurs as well as professionals. Konsthall C plays out art on three registers: first as a scene; secondly, as the exhibitions programmed by the kunsthalle’s board, and finally outside the discursive control of this professional art world.

## Social art

As an art project, Konsthall C is rooted in the later 1990s’ discussions of social dimensions of art. These discussions identified a new participatory ethics, which could take the form of staged encounters between audiences and artists, or processual, relational artwork, and archival representation. Such social concerns in art grew out of modern ideals of democratic representation that fuelled the desire to overbridge the public and private spheres. This kind of artists’ practices were often interpreted as a reaction against the isolation of art in institutional autonomy, or put otherwise: the separation between “art” and “life”. In this view of the matter, art world desire focuses on crossing the border over to the realms of “a real world”, where decisions supposedly matter “for real” and politics take place. This may be true in some cases. But artistic practice, read as cultural production or art-work, here also recovers part of the life world from a logic totally unconcerned with communities of beauty, play, and criticism.

It is easy to see a line of what can loosely be called social art work running back to Per Hasselberg’s education at the Malmö University College of Fine Arts. Students were encouraged to investigate artistic production processes, representation, and exhibitionary techniques and ends. In this fashion the institution of art, in and by itself, came to be looked at as a social art project. Typically in hands-on ways, the Malmö University College of Fine Arts students were unveiling artworld theory and practice. The student gallery, *Signal*, was formed. Some went even further. Per Hasselberg’s implementation of aesthetics beyond institutional organizations included moving life and artistic work into a flat on the address *Båstadgatan 4*. His new neighbourhood was low on fine arts and economy, but rich in social connotations and cultural history value. From the location of this modern housing project, he immersed himself in the simultaneous examination and experience of modernity.

Subsequently, Per Hasselberg changed his apartment in *Båstadgatan* to one in Hökarängen. The Stockholm suburb was as good a model of modern urbanism as the one in Malmö, and the artistic project begun in the south of Sweden travelled to Stockholm. In *Båstadgatan 4*, Malmö, the point of observation was located outside the art institution. In Hökarängen, the perspective moves into the art world. Both however share a common method, a kind of action research engaging with problems through firsthand, embodied knowledge. And they look at a particular modern way of building the good life.

## Modern utopia

Hökarängen is a very good example for getting close to the modernist smallscale urban ideal: implemented social engineering in real life. Over the years, since it was developed by and large in the 1950s, the Hökarängen area was identified with the problems of similar socially deprived residential areas. Only Hökarängen, this reputedly dangerous suburb, has a particularly idyllic face.

Chance had it that a local neighbourhood council was formed in Hökarängen by the time Hasselberg moved in, 2003 (it actually resuscitated original plans for the area). This community body became his partner in negotiations and decision making, the representative face of the inhabitants. Hökarängen’s central launderette was originally designed for training people in democratic decision making and using common property. With Konsthall C, it is a life world metaphor, an image of and a remedy for the ills of modern social engineering. Hasselberg and the co-workers have used it as a method for testing modernity’s ideals of democracy and equality in a model world.

The name, Konsthall C, rings of “Centre” (as in Swedish modern ABC-residential areas – ABC is short for **A**rbete/work, **B**ostad/housing, and **C**entrum/service centre). In English, it also evokes key words like “community” and “communications”. Hökarängen Centre with its traffic-free square and underground station is exemplary social engineering. Public transport, shopping and post office were set in place for a neighbourhood of 10,000 people (ideal size suggested by research). Modern utopia saw life quality as a collective undertaking with running water, electrical heating, one bedroom per family member. The modernist architect ideologue, personified by Uno Åhrén, David Hellén, and their colleagues, joined forces with politicians to realise the Swedish welfare society and breathe life into the new humanity. They constructed futurity: a safe, healthy, and efficient life style where fast traffic was separated from play grounds. Cultural education was part and parcel of the democratic values – art would train people’s sensibilities to the ancient triad of what is called the good, true, and beautiful. This is a kunsthalle’s place. The projected future only had to happen. Only, of course, things did not really develop in that way.

## Time past and futurity

Looking back at the modern project through key words like civil community education, aesthetic experiences, democratic conflict management, and its anchorage in material well-being, it seems like the agenda has not changed much. The manner of engaging this agenda, however, has. History or science fiction can produce this awareness, of ways of life and modes of thinking that belong to an irrecoverably different other. In their analogical difference and strangeness, contemporary art practices are exemplary for reinterpretation and reinvention of traditions, truths, and communities. Time, place, and community are three dimensions necessary to unfold in their specificity to understand the strangeness of the modern past.

Time, place, and community have all been central components in work related to Konsthall C. Per Hasselberg has lived in this area for several years; simply spending time there, working continuously, building confidence among local politicians and neighbourhood activists. There is a Hökarängen photo archive housed in the kunsthalle. Different audience groups have learned to find their way here, the ones who come for international artists’ openings and those coming in looking for local artists in Centrifuge. Konsthall C works as a container for their irreducible difference.

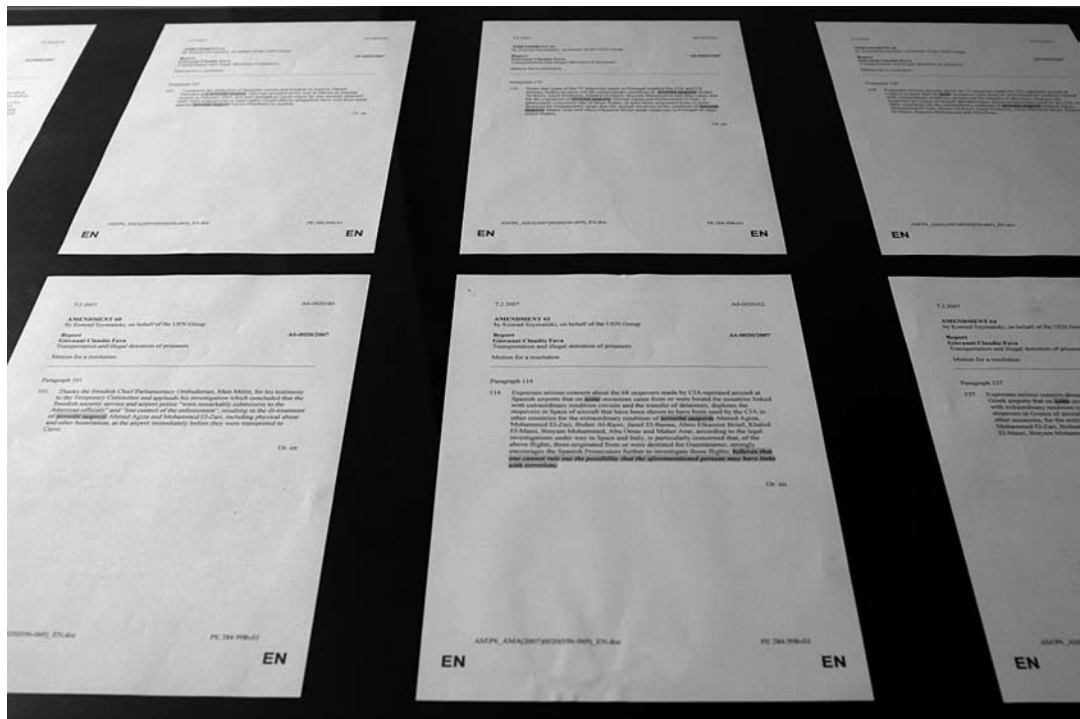
But how long can a kunsthalle run as an artwork before it naturalizes into an institutional organization? When do artist’s concerns congeal into routine? For Per Hasselberg, a consequential step after setting up and running of Konsthall C as an art project was to resign as its leader. From now on, Konsthall C operates beyond the frame of local history and administration of modern life.

What remains to see is what kind of future there is for an art project-kunsthalle turned straight kunsthalle. The official dethronement and demise of the social welfare state and ideology may be what it is, the need for social criticism, local history, and community engagement remains.

**Charlotte Bydler**, lecturer, the department of Art history, Södertörn University



Anna Eineborg, *Citizen Profiling*, 2007, Liljevalchs Kunsthalle, Stockholm, Sweden



Anna Eineborg, *Everything Remains to be Said* (in collaboration with Petra Bauer), 2008, video and documents, Vaska Emanouilova Gallery, Sofia, photography Georgi Georgiev – Jorrras, detail



Anna Eineborg, *Everything Remains to be Said* (in collaboration with Petra Bauer), 2008, video and documents, Vaska Emanouilova Gallery, Sofia, photography Georgi Georgiev – Jorrras

**Anna Eineborg** is a Swedish-born, Stockholm based artist and lawyer. In 2005 she began her study of Swedish public authorities, focusing on the legal regulation of the relationship between the state and its citizens and how it has changed in the past few years. The point of departure for her project is the citizen influence and discussions on the democratic society. In her work *Citizen Profiling*, 2006, she focused on the public discussion about the expansion of the surveillance society. Designed as a Citizens Advice Bureau, the work has been displayed in various public contexts, aiming to initiate a discussion on the open society and the citizens’ double roles, both as subjects and objects within the democratic power game. Eineborg’s art is explicitly activist. In *Citizen Profiling*, she used the freedom of information act to request the names of all the employees of the Swedish national security service, which resulted in a lengthy court case on the right to use the information, raising questions on how the government, in recent years, has changed its approach to the principle of access to public records, a fundamental principle for public control of the state administration. Anna Eineborg was artist in residence at Iaspis 2007-2008 and exhibited at Konsthall C during 2006

# CITIZEN PROFILING

The events of the 11<sup>th</sup> of September 2001 were the starting point for a worldwide war on terrorism. A coalition of willing governments took sides with the USA. Amongst those were several states that saw the chance to strengthen their positions within world politics and simultaneously legitimise increasingly harsh methods of putting down internal opposition. The war on terrorism created a new order amongst the world’s most powerful countries, irrespective of state or political leaning. This had far-reaching consequences even for a little country like Sweden, on the edge of Europe, and in principle spared the experience of international terrorism.

In December 2001 the Swedish government decided to reject two asylum-seeking Egyptians applications for residency and work permits and that both men should be deported. The Swedish Security Service suspected them of having had leading roles in a terrorist organisation. International conventions make clear that a state may not extradite expelled persons to any country where it is suspected that they may be subjected to torture. Sweden was, however, given guarantees by Egypt that the men would not be tortured should they were deported to Egypt. The actual expulsion from a Swedish airport was carried out by CIA agents using a plane supplied by the American government. The men were placed in hoods and chains before being put aboard the plane and sent to Egypt. One of the men was released from Egyptian prison in October 2003 without ever having been charged. The other was sentenced to 15 years in prison. Both men have stated that they were tortured during interrogation in Egypt. The guarantee that Sweden had received from Egypt and the manner in which the expulsion was carried out drew harsh criticism, even internationally, from the United Nations Commission on Human Rights, the U.N. Committee against Torture and the Council of Europe amongst others. The men were recently awarded 300 000 EUR each in damages by the Swedish state. The deportation of the men was one of the first of many so-called *extraordinary renditions* carried out on terrorism suspects throughout the whole of Europe with the aid of CIA agents and American aircraft.

In 2000 Sweden received a new Minister for Justice. The choice of a lawyer with no political experience whatsoever proved an unexpected success for forces within the Social Democratic Party that had been pushing for more repressive policy changes in the law and that wanted to reach voters standing further to the right on the political scale. A debate raged in Sweden over the new Minister for Justice who proved to be one of the most repressive justice ministers within the entire EU. The Minister for Justice presented bill after bill, all of which greatly exceeded encroachments on personal integrity previously accepted by Swedish citizens.

At about this time I was involved in a project concerning prison inmates and the isolation and surveillance involved in the serving of a prison sentence. I kept a close watch on the ongoing surveillance debate and on the protests against the imminent encroachments on personal integrity; protests not yet fully-formed. I started collecting material on surveillance in its various forms - newspaper articles, reports and inquiries. One question that occurred to me during this intensive period of information and knowledge gathering was that of the private citizen’s role in relation to the state. The state’s duty had increasingly become a question of the surveillance of its citizens for various diffuse reasons. Was there any way I could check that the state wasn’t taking altogether too large liberties in relation to us, its citizens?

In an attempt to create a counterweight to the power that the authorities exercise over their citizens and an effort to create an independent organ in relation to state-power, I started a kind of “citizens’ office”, *Citizen Profiling*.

In the office I compiled all of my material into an archive with free access to one and all. The purpose was to spread information and to trigger debate on our growing surveillance-society. I exhibited the office in a variety of contexts, both in artistic contexts and in public spaces. Visitors could come to the office to study the material I had gathered, to inform themselves and to gain an overview of an extensive and complicated subject. They could engross themselves in books, discuss surveillance with me, listen to lectures given by people I had invited along to the office, such as journalists, representatives from local authorities and politicians, and record their own thoughts on the surveillance-society and the increasingly repressive state-power. I also showed other cases or examples of what can happen when the state takes excessive liberties on the surveillance front and in the fight against terrorism, for example in the case of the two deported and tortured Egyptians. I also displayed a case that I pursued against the Swedish Security Service where, using Sweden’s Principle of Public Access legislation, I attempted to obtain the names of the authority’s employees, to demonstrate that individual citizens actually can exercise control and power over authorities.

*Citizen Profiling* is an on-going project, as politicians continue to initiate suggestions on how authorities can control and watch their citizens. I will continue to examine how the artist can take part in the public discussion alongside politicians, researchers, journalists and the business community. As an artist my starting point must be that I not only can but rather *shall* take part in the discussion on how we want to form our common, future society.

**Anna Eineborg**, artist and lawyer

In some northern European countries and in the USA, there exists so-called Freedom of Information legislation. In Sweden this legislation is known as the Principle of Public Access. This means that the individual citizen has the right to request public-record information from the authorities. These can involve, for example, records or minutes, lists of names, or any correspondence that has been sent to or from the authority in question. I turned to the authority in Sweden that has the task of keeping watch over us citizens for whatever reasons, namely the Swedish Security Service. Citing the Principle of Public Access I requested a complete list of the names of that authority’s employees. My request was denied at all levels.